

George COȘBUC (20 septembrie 1866, Hordou – 9 mai 1918, București) începe să scrie poezii la vârsta de 15 ani. Este foarte activ în cadrul Societății Literare a Elevilor, numită, în spirit latinist, *Virtus Romana Rediviva*. În 1884, se înscrie ca student la Facultatea de Filozofie și Litere, secția Studii clasice, a Universității din Cluj.

Debutază cu traducerea *Cuvintele Coranului* de Zedlitz, în *Școala practică*, revistă scoasă de Vasile Petri la Năsăud. Tipărește poezia *Filosofii și plugarii* în *Tribuna* de la Sibiu, publicație condusă de Ioan Slavici. Continuă să publice versuri în *Tribuna* și în *Familia* lui Iosif Vulcan. Începe traducerea *Divinei comedii*, la care va lucra peste 20 de ani. Scrie poezie originală și pregătește o antologie de poezie greacă (a tradus 480 de poezii din 90 de autori).

În 1887, cu sprijinul lui Ioan Slavici, părăsește Clujul și pleacă la Sibiu, unde lucrează ca redactor la *Tribuna* până în 1889. Un moment de referință îl constituie apariția, în *Tribuna*, a poemului *Nunta Zamferei*, în mai 1889, ca un corolar al întregii sale producții poetice de până atunci. Cu concursul lui Slavici și al lui Maiorescu, în 1889, George Coșbuc se stabilește la București. În 1893, tipărește la Editura Soccec volumul *Balade și idile*, care îi aduce elogii binemeritate, dar care este și cauza unui proces literar prin care poetul e acuzat de plagiat. În 1895, se căsătorește cu Elena Sfetea. În 1896, tipărește volumul *Fire de tort*, traducerea *Eneidei* și poemul lui Byron *Mazepa*. În 1897, se tipăresc *Antologia sanscrită* și *Sakuntala*, ambele traduse de poet. Își începe activitatea la *Albina*, revista lui Spiru Haret. În 1898, este ales membru corespondent al Academiei Române. Traduce *Don Carlos* de Schiller și termină traducerea integrală a *Divinei comedii*. În 1915, moare, într-un accident de automobil, Alexandru, unicul fiu al poetului. În 1916, Coșbuc este ales membru activ al Academiei Române. La 9 mai 1918, se stinge subit din viață. Este înmormântat în Cimitirul Bellu din București.

George
COȘBUC

Poezii

Ediție îngrijită de Mariana PAGU

POLISALM

Editura Polisalm
Bd. Petru Zadnipru, nr. 15/2, of. 23, MD2044, mun. Chișinău
Email: polirom.md@gmail.com
Tipar: Bons Offices

Aprobat de Comisia de selecție pentru editarea cărții naționale și editat
cu contribuția Ministerului Culturii al Republicii Moldova.

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții
Coșbuc, George.
Poezii / George Coșbuc ; ediție îngrijită de Mariana Pagu. – [Chișinău] : Polisalm, 2026
(Bons Offices). – 384 p.

Cu contribuția Ministerului Culturii al Republicii Moldova. –
ISBN 978-9975-3705-3-0.

821.135.1-1

C 73

Balade și idile
(1893)

Noapte de vară

Zările, de farmec pline,
Strălucesc în luminiș;
Zboară mierlele-n tufiș
Și din codri noaptea vine
Pe furiș.

Care cu poveri de muncă
Vin încet și scârțâind;
Turmele s-aud mugind,
Și flăcăii vin pe luncă
Hăulind.

Cu cofița, pe îndelete,
Vin neveste de la râu;
Și, cu poala prinsă-n brâu,
Vin cântând în stoluri fete
De la grâu.

De la gârlă în pâlcuri dese,
Zgomotoși, copiii vin;
Satul e de vuiet plin;
Fumul alb alene iese
Din cămin.

Dar din ce în ce s-alină
Toate zgomotele-n sat,
Muncitorii s-au culcat.
Liniștea-i acum deplină
Și-a-nnoptat.

Focul e învelit pe vatră,
Iar opaițele-au murit,

Și prin satul adormit
Doar vrun câne-n somn mai latră
Răgușit.

Iat-o! Plină, despre munte
Iese luna din brădet
Și se înalță, încet-încet,
Gânditoare, ca o frunte
De poet.

Ca un glas domol de clopot
Sună codrii mari de brad;
Ritmic valurile cad,
Cum se zbate-n dulce ropot
Apa-n vad.

Dintr-un timp și vântul tace;
Satul doarme ca-n mormânt –
Totu-i plin de duhul sfânt:
Liniște-n văzduh și pace
Pe pământ.

Numai dorul mai colindă,
Dorul tânăr și pribag.
Tainic se întâlnește-n prag,
Dor cu dor să se cuprindă,
Drag cu drag.

Mânioasă

Am să merg mai înspre seară
Prin dumbrăvi, ca mai demult,
În priveghetori să-mi pară
Glasul Linei că-l ascult.

Mai știu eu ce-aș vrea s-ascult!
Că-n zori Lina sta-n portiță,
Sălta-n vânt a ei altiță,
Vântul îi sălta-n cosiță
Și-i făcea floare-n obraz:
Eu mergeam la plug în laz,
Și, când trec, Lina s-ascunde,
Parcă nici nu m-a văzut.
Îi vorbesc și nu-mi răspunde,
Nu-mi răspunde!

Și-o întreb, și nu-mi răspunde!
Și mă mir – ce i-am făcut!

Vreau de-aici să rump o floare!
Ochii unui înger scump
Au albastrul de cicoare,
Și cicoare vrâu să rump –
Mai știu eu ce-aș vrea să rump!
Că-n amiazi venind pe vale,
Întâlnii pe Lina-n cale:
Fragi i-am dat, ea mi-a zis: – „Na-le!
Ți-am cerut eu ție fragi?”
Ochii ei frumoși și dragi
Priveau tot spre poala rochii,
S-a pus Lina pe tăcut,
Și vedeam că-i umblă ochii,

Umblă ochii
Ca la șerpi, îi umblă ochii,
Și mă mir – ce i-am făcut!

Să-mi pun capul pentr-o Lină,
Să mă fac un om pribag!
Ieși din neguri, lună plină,
Să mă vezi la Lina-n prag –
Mai știu eu ce-aștept în prag!
Alte dăți suna zăvorul;
Lina pe furiș, ca dorul,
Pășea-n degete pridvorul
Și la mine-n prag venea,
Mamă-sa cât ce-adormea.
Azi ard hainele pe mine,
Mi-e greu capul ca de lut,
Stau în prag – și ea nu vine,
Nu mai vine!
E târziu și nu mai vine...
Și mă mir – ce i-am făcut!?

Nu te-ai priceput

Nu te-ai priceput!
Singur tu nu mi-ai plăcut,
Că eu tot fugeam de tine?
O, nu-i drept, nu-i drept, Sorine!
Ți-am fost dragă, știu eu bine,
Dar, să-mi spui, tu te-ai temut.
Și eu toate le-am făcut,
Ca să poți să-mi spui odată,
Să mă-ntrebi: „Mă vrei tu, fată?”
Și plângeam de supărată
Că tu nu te-ai priceput.

Nu te-ai priceput!
Zici că-s mândră și n-am vrut
Ca s-ascult vorbele tale?
Dar de unde știi? În cale
Ți-am umblat și-n deal și-n vale,
Și-orișiunde te-am știut.
Zile lungi mi le-am perdut,
Să mă-mprietenesc cu tine:
Tu-mi umblai sfios, Sorine,
Și plângea durerea-n mine
Că tu nu te-ai priceput.

Nu te-ai priceput!
Am fost rea și n-aș fi vrut
Să te las, ca altă fată,
Să mă strângi tu sărutată?
Dar m-ai întrebat vrodată?
Mă-nvingea să te sărut

Eu pe tine! Pe-ntrecut
Chip cătam cu viclenie
Să te fac să-ntrebi, și mie
Mi-a fost luni întregi mânie
Că tu nu te-ai priceput.

Nu te-ai priceput!
Zici că, de m-ai fi cerut
Mamei tale noră-n casă,
N-aș fi vrut să merg? E, lasă!
Că de-o fată cui-i pasă,
Nu se ia după părut!
De-ntrebai, ai fi văzut!
Tu să fi-nceput iubitul,
Că-i făceam eu isprăvitul –
Tu cu pâinea și cuțitul
Mori flămând, nepriceput!

Fatma

În faptul dimineții, prin parc, îngândurată,
Se plimbă visătoare Fatma, frumoasa fată
A marelui Ben-Omar, califul din Bagdad –
Iar tinerele-i plete de peste umeri cad
Pe pept, și ea le prinde mănunchi în alba-i mână.
Zâmbind s-așează fata aproape de fântână
Pe-o lespede de marmor, privind cu gândul dus
La gura de balaur ce-azvârle apa-n sus.

Tiptil atunci din umbra tufișului răsare
Nin-Musa, rob din Yemen. El iese din cărare,
S-apropie de fată, o prinde pe furiș,
S-apleacă, o sărută și pierde prin tufiș.
Fatma răsare-n țipet, de spaimă îngălbinită.
„El are fes ca-n Yemen și haina zdrănuțită!”
Și grabnic eunucii se-nșiră, urmărind
Ca șerpui prin tufișuri pe Musa-Nin, și-l prind.

Fatma plângând se duce la tată-său și-i spune:
„Voi pune servitorii să-l bată! Și voi pune
Să-l târâie d-a lungul Bagdadului, legat
De-a calului meu coadă, de-a celui mai turbat!
Mișelul!” Și Ben-Omar izbește cu piciorul
Și dă un semn. În lanțuri legat, cutezătorul
Nin-Musa intră palid, cu ochii la pământ –
El are fes ca-n Yemen și-o zdranță de veșmânt.

Fatma stă răzimată de-al tronului pilastru,
Și sclavul stă 'nainte-i. El are fes albastru,
Și-albaștri are ochii, d-un farmec dureros;

E tânăr și e palid și-așa e de frumos!
S-aruncă furtunatic spre rob atunci sultanul
Și-i fulgeră-n cap ochii și-n mână iataganul:
„Acesta e?” Și fata se-ndoaie puțințel:
„N-a fost acesta, tată! – Să nu lovești în el!”

Nunta Zamfirei

E lung pământul, ba e lat,
Dar ca Săgeată de bogat
Nici astăzi domn pe lume nu-i,
Și-avea o fată, – fata lui –
Icoană-ntr-un altar s-o pui
La închinat.

Și dac-a fost pețită des,
E lucru tare cu-nțeleș,
Dar dintr-al prinților șirag,
Câți au trecut al casei prag,
De bună seamă cel mai drag
A fost ales.

El, cel mai drag! El a venit
Dintr-un afund de Răsărit,
Un prinț frumos și tinerel,
Și fata s-a-ndrăgit de el.
Că doară tocmai Viorel
I-a fost menit.

Și s-a pornit apoi cuvânt!
Și patru margini de pământ
Ce strimte-au fost în largul lor,
Când a pornit s-alerge-n zbor
Acest cuvânt mai călător
Decât un vânt!

Ca ieri, cuvântul din vecini
S-a dus ca astăzi prin străini,

Lăsând pe toți, din cât afund
O mie de crăimi ascund,
Toți craii multului rotund
De veste plini.

Și-atunci din tron s-a ridicat
Un împărat după-mpărat
Și regii-n purpur s-au încins,
Și doamnele grăbit au prins
Să se gătească dinadins;
Ca niciodat'.

Iar când a fost de s-a-mplinit
Ajunul zilei de nuntit,
Din munți și văi, de peste mări,
Din larg cuprins de multe zări,
Nuntași din nouăzeci de țări
S-au răscolit.

De cum a dat din fapt de zori,
Veneau cu fete și feciori
Trăsnind rădvanele de crai,
Pe netede poteci de plai:
La tot rădvanul patru cai,
Ba patru sori.

Din fundul lumii, mai din sus,
Și din Zorit, și din Apus,
Din cât loc poți gândind să bați
Venit-au roiuri de-mpărați
Cu stemă-n frunte și-mbrăcați
Cum astăzi nu-s.

Sosit era bătrânul Grui
Cu Sanda și Rusanda lui,
Și Ținteș, cel cu trainic rost,
Cu Lia lui sosit a fost,
Și Bardeș cel cu adăpost
Prin munți sâlhui.

Și alții, Doamne! Drag alint
De trupuri prinse-n mărgărint!
Ce fete dragi! Dar ce comori
Pe rochii lungi țesute-n flori!
Iar hainele de pe feciori
Sclipeau de-argint.

Voinicii cai spumau în salt;
Și-n creasta coifului înalt
Prin vulturi vântul viu vuia,
Vrun prinț mai tânăr când trecea
C-un braț în șold și pe prăsea
Cu celălalt.

Iar mai spre-amiazi, din depărtări
Văzutu-s-a crescând în zări
Rădvan cu mire, cu nănași,
Cu socri mari și cu nuntași,
Și nouăzeci de feciorași
Veneau călări.

Și ca la mândre nunți de crai
Ieșit-a-n cale-ales alai
De sfetnici mulți și mult popor

Cu muzici multe-n fruntea lor;
Și drumul tot era covor
De flori de mai.

Iar când alaiul s-a oprit
Și Paltin-crai a stărostit
A prins să sune sunet viu
De treasc și trâmbiți, și de chiu –
Dar ce scriu eu? Oricum să scriu,
E ne'mplinit!

Și-atunci de peste larg pridvor,
Din dalb iatac de foișor
Ieși Zamfira-n mers isteț,
Frumoasă ca un gând răzleț,
Cu trupul nalt, cu părul creț,
Cu pas ușor.

Un trandafir în văi părea;
Mlădiul trup i-l încingea
Un brâu de-argint, dar toată-n tot
Frumoasă cât eu nici nu pot
O mai frumoasă să-mi socot
Cu mintea mea.

Și ea mergând spre Viorel,
De mână când a prins-o el,
Roșind s-a zăpăcit de drag, –
Vătavul a dat semn din steag
Și-atunci porniră toți șireag
Încetinel.

Și-n vremea cât s-au cununat
S-a-ntins poporul adunat
Să joace-n drum după tilinci:
Feciori, la zece fete, cinci,
Cu zdrângăneii la opinci,
Ca-n port de sat.

Trei pași la stânga linișor
Și alți trei pași la dreapta lor;
Se prind de mâni și se desprind,
S-adună cerc și iar se-ntind,
Și bat pământul tropotind
În tact ușor.

Iar la ospăț! Un râu de vin!
Mai un hotar tot a fost plin
De mese, și tot oaspeți rari,
Tot crai și tot crăieșe mari,
Alătura cu ghinărari
De neam străin.

A fost atâta chiu și cânt
Cum nu s-a pomenit cuvânt!
Și soarele mirat sta-n loc,
Că l-a ajuns și-acest noroc,
Să vadă el atâta joc
P-acest pământ!

De-ai fi văzut cum au jucat
Copilele de împărat;
Frumoase toate și întrulpi,
Cu ochi șireți ca cei de vulpi,

Cu rochii scurte până-n pulpi,
Cu păr buclat.

Și principii falnici și-ndrăzneți,
De-al căror buzdugan isteț
Perit-au zmei din iaduri scoși!
De-ai fi văzut jucând voioși
Și feți-voinici, și feți-frumoși,
Și logofeți.

Ba Peneș-împărat, văzând
Pe Barbă-Cot, piticul, stând
Pe-un gard de-alături privitor,
L-a pus la joc! Și-ntre popor
Sărea piticu-ntr-un picior
De nu-și da rând!

Sunt grei bătrânii de pornit,
Dar de-i pornești, sunt grei de-oprit!
Și s-au pornit bărboșii regi
Cu sfetnicii-nvechiți în legi
Și patruzeci de zile-ntregi
Au tot nuntit.

Și vesel Mugur-împărat
Ca cel dintâi s-a ridicat
Și, cu paharul plin în mână,
Precum e felul din bătrâni
La orice chef între români,
El a-nchinat.

Și-a zis: „Cât mac e prin livezi,
Atâți ani la miri urez!
Și-un prinț la anul! blând și mic,
Să crească mare și voinic, –
Iar noi să mai jucăm un pic
 Și la botez!”